

חושבים מוכנות – מאמר החודש, מאי 2020

This month's pick: thinking emergencies, May 2020

"Double trouble" - כשהקורונה פוגשת באסון טבע אחר

המאמרים והדוחות שפורסמו החודש בPreventionWeb עוסקים כמו תמיד בנושאים מגוונים ובאובולוסיות שונות. שני תחומים שבלטו החודש במיוחד הם כמובן מגפת הקורונה אך גם שיטפונות והיערכות לעונת ההוריקנים. מאמר החודש יעסוק בחיבור ביניהם: האפקט המשולב של הקורונה עם אסונות טבע צפויים.

בהיסטוריה יש מקרים רבים של הופעת פנדמיה לאחר אסון טבע. למשל, התפרצות כולרה בהאיטי לאחר רעידת האדמה, והופעת מחלת ריאות קשה באינדונזיה לאחר הצונאמי של 2004. היום בעקבות הקורונה, המצב שונה ולא מוכר, מכיוון שאסון טבע יכול להתווסף על המגיפה הקיימת והנחיות ההיערכות לאסון טבע לא מתאימות להנחיות ההגנה מקורונה. ההנחיה לריחוק פיסי/חברתי כמעט בלתי אפשרית במקלטי החירום.

כבר בשבועות האחרונים, תוך כדי הקורונה, היו מספר אירועי טבע חריגים. בזגרב, קרואטיה, היתה רעידת אדמה (5.3 בסולם ריכטר) בסוף מרץ בזמן סגר הקורונה. לפי מידע ראשוני, הייתה עליה במספר החולים בקורונה, בימים שלאחר רעידת האדמה. באפריל ציקלון האוורד בפסיפיק והטורנדו בדרום ארה"ב ובמאי היכה סופר-ציקלון אמפאן בהודו ובנגלדש. ארועים אלה מקשים על שמירת ריחוק חברתי וכן על אספקת מים סדירה ושמירה על היגיינה. על כל אלה, נוספות תחזיות סוערות על עונת ההוריקנים המתחילה ממש עכשיו, בתחילת יוני.

במחקר ממלבורן אוסטרליה [1,2] בדקו החוקרים מה יקרה אם בעיצומה של מגפת הקורונה יחול גם אסון טבע משמעותי – רעידת אדמה או הוריקן, כיצד נתמודד? איך זה ישפיע על התחלואה? המחקר הוא תיאורטי ומשלב מודלים אפידמיולוגיים יחד עם אסונות טבע כדי לבחון תרחישים שונים המדמים מצבים של אסון טבע אפשרי בזמן המגפה.

החוקרים בחנו תרחישים בארה"ב, סין, בנגלדש ואוסטרליה. כשבשלושת הראשונים הסיכוי לאסונות טבע בחודשים הקרובים גבוה יותר מזה שבאוסטרליה (נזכיר שאוסטרליה בקושי הספיקה להתאושש משריפות הענק בשטחה כשהתחילה הקורונה). המודלים בחנו מה יהיה השינוי בשיעור התחלואה עם הופעתו של אסון טבע.

בנוסף, בחנו החוקרים את ההבדל במצב התחלואה אם האסון מתרחש לפני שיא המגפה או אחריה וכן אם צעדי המנע (במטרה ל"שטח את העקומה") נאכפו במלואם 7 ימים או 21 ימים אחרי אסון הטבע. נמצא שרמת התחלואה תעלה יותר במקרים בהם אסון הטבע ארע לפני שיא המגפה. כמו כן, רמת התחלואה תהיה גבוהה יותר ככל שייקח זמן רב לחזור ולהפעיל את צעדי ההפחתה (ריחוק חברתי).

יחד עם המאמצים להתמודד כעת עם הקורונה, ממליצים החוקרים לא לזנוח את ההכנות להתמודדות גם עם אסונות טבע צפויים ומציעים ארבע אסטרטגיות בהן הממשלה יכולה לפעול על מנת להתמודד עם השילוב של מגיפה ואסונות טבע:

1. שימוש במודלים היברידיים המשלבים את המגפה עם אסון טבע אפשרי כולל התרחיש "הגרוע מכל".
2. שימוש בתחזיות מזג אוויר ובמודלים עונתיים כדי להתאים תגובה למצב חירום.
3. התאמה מחודשת של מדיניות התגובה לסוגי אסון טבע שונים.
4. תמיכה בארגוני מתנדבים העובדים באזורים מתפתחים כדי לאפשר להם לסייע במקרי חירום. עזרתם משמעותית ביותר.

במאמר אחר מארה"ב [3] מעלה הכותב את החשש מהיכולת להתארגן ולהתגונן בפני אסונות הטבע הצפויים במצב הנוכחי ותחת מגבלות הקורונה. מלבד ההוריקנים הצפויים, יש חשש גם מבצורת ושריפות במערב ארה"ב וכן מטורנדו בדרום-מזרחה. איך ניתן יהיה להתמודד עם הטיפול באסונות אלו תוך כדי שמירה על הנחיות החירום?

לדברי הכותב, גם אם יש היערכות ברמת המדינה, אין מסרים ברורים לציבור. FEMA עדכנה את הנחיות החירום רק במשפטים אחדים ומבקשת שכל מי שמגיע למקלט חירום ייקח איתו מסכת פנים וחומרי חיטוי וישמור על כללי הריחוק של 2 מ' (דבר בלתי אפשרי בד"כ במקלטי החירום הצפופים).

תכנון מקדים הוא הכרחי והמנהיגות המקומית צריכה להיערך ל worst case scenario ובחינה היכן האמצעים נמצאים כולל צוותים, ציוד וכד' ואיך אפשר להשיגם.

בד"כ המשאבים לסיוע מגיעים מהממשל הפדרלי, מכיוון שהשנה לא ברור אם יוכל להגיע סיוע כזה, רואים התארגנויות ברשויות המקומיות שהחלו למלא את החלל. הנה מספר דוגמאות:

- בניו אורלינס, ארגון וולונטרי Evacuatee שבד"כ מסייע לאזרחים בזמן הוריקן, הסיט את פעילותו לטובת אגירת מזון ומצרכים.
- במיסיסיפי – קואליציה של ראשי ערים ומנהיגים דואגת לציוד הגנה אישי שיחולק במקרה הצורך.
- הצלב האדום דאג למגורים במלונות פנויים ובמעונות קולג' בזמן הטורנדו, מכיוון שלא ניתן להיות במקלט חירום בגלל הנחיות הקורונה. המתנדבים, שבד"כ מסייעים לאחר האירוע, תפקדו הפעם בסיוע מהבית בתיאום המגיבים הראשוניים תוך כדי האירוע.

המאמר מדבר גם על האתגר הלוגיסטי בהתארגנות והעדיפות שניהול לוגיסטי בזמן אסון יהיה פדרלי וכן על הצורך בשינוי ההתנהלות העסקית למשל בשימור מלאי, צעד לא כלכלי מבחינת העסק אך יפעל לטובת הכלל.

לפרטים נוספים:

1. Quigley, M. C., Attanayake, J., King, A., & Prideaux, F. (2020). [A multi-hazards earth science perspective on the COVID-19 pandemic: the potential for concurrent and cascading crises](#). *Environment Systems & Decisions*, 1.
2. [The Dual Risks of Natural disasters and Covid-19](#). Quigley, M. C., Attanayake, J., King, A., & Prideaux, F. University of Melbourne, Pursuite. May 6, 2020.
3. [It's Hurricane Preparedness Week, and communities aren't ready for both coronavirus and a disaster](#). Abkowich M. The Conversation. May 5, 2020.

המאמרים מלוקטים מ <https://www.preventionweb.net/english/> פלטפורמה לשיתוף ידע בתחום של הפחתת סיכונים מאסונות המנוהלת על ידי UN Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR)